

Frankrijk – Circuit Jeanne d'Arc - 80 KM

L.A.W.V. "VIA-VIA"

Lengte

De totale afstand van de rondwandeling is 80 km, verdeeld over 3 dagetappes

Startpunt

Domremy-la-Pucelle is startpunt en eindpunt van deze 3-daagse rondwandeling

Topokaarten

IGN 1:25.000, 32150 Tréveray
IGN 1:25 000, 3215E Commercy
IGN 1:25 000, 3216E Gondrecourt
IGN 1:25 000, 3216O Domremy

Accommodatie

Le Clos Domremy, 30 Rue Principale,
FR - 88630 Domrémy-la-Pucelle

Villa Claudette, 1 Rue de la Côte, FR -
55140 Montigny-Les-Vaucouleurs

Gîte De La Ferme Des Forges,
50 Rue Basse, FR - 55190 Mauvages

Maison Accueillante, 26 Rue du Général
Leclerc, FR - 55130 Gondrecourt-le-
Château.

Routemaker

Charles Aerssens

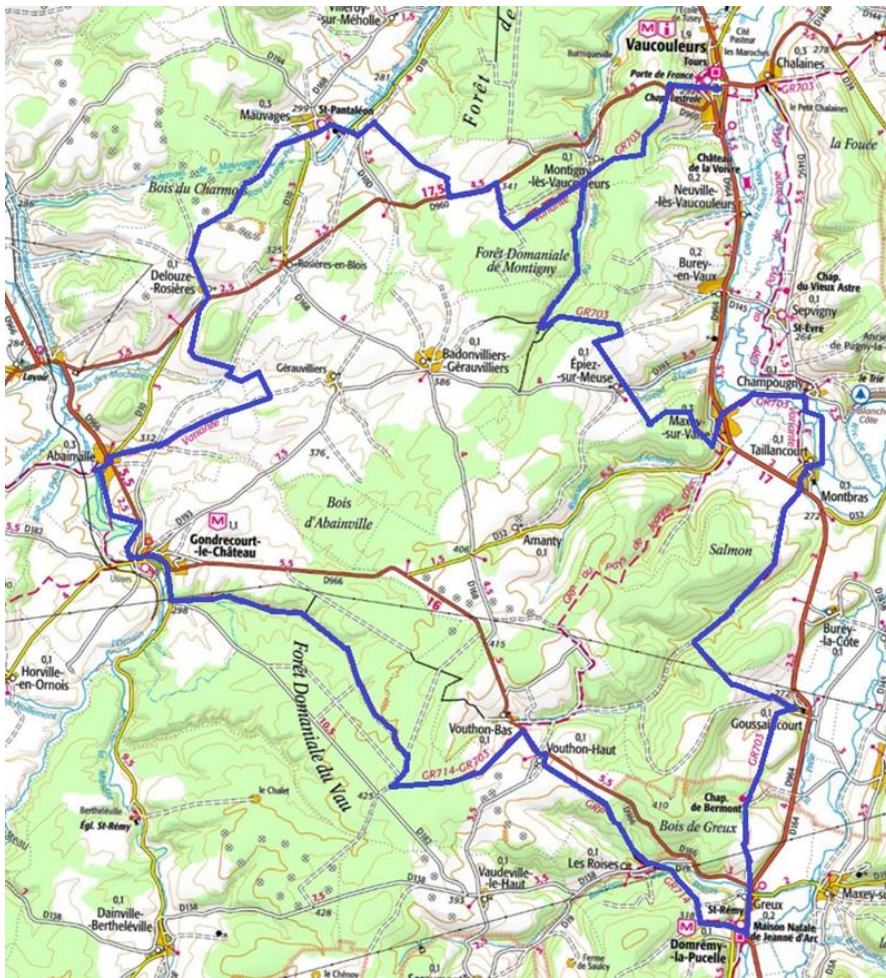

Deze meerdaagse thematische rondwandeling met een lengte van ongeveer 80 kilometer voert door de geboortestreek van Jeanne d'Arc gelegen in het zuidelijk deel van Lotharingen op de grens van de departementen Meuse en Vosges. We wandelen in het stroomgebied van de nog jonge Maas door eindeloos golvende, bosrijke heuvels, uitgestrekt en wijds akkerland en rustieke boerendorpen. De route leidt langs plekken, die de herinnering aan de nationale heldin van Frankrijk door de eeuwen heen levendig heeft gehouden en waar het patriotisme nog speurbaar is. Zo starten we deze rondwandeling bij het geboortehuis van Jeanne d'Arc in Domremy-la-Pucelle en we wandelen langs de Chapelle de Bermont naar in Montigny-lès-Vaucouleurs, waar zij voor 12 stuivers het paard kocht. Vouthon-Haut is de geboorteplaats van Isabelle Romée, de moeder van Jeanne d'Arc en natuurlijk komt de route in Vaucouleurs, vanwaar zij met Robert de Baudricourt naar Chinon vertrok om Dauphin Karel VII te steunen in de strijd tegen de Engelsen.

De dagwandelingen zijn met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Maar ten aanzien van wijzigingen of onvolledigheden in de tekst kan geen aansprakelijkheid worden aanvaard. Ondanks intensief speuren en navraag bij de plaatselijke en Departementale Toeristendiensten is er geen goede Franse routebeschrijving beschikbaar. Je bent aangewezen op de beschrijving, de bijgevoegde dagkaarten, de spaarzame routemarkeringen van Circuit Jeanne d'Arc en de rood-witte markering GR714 op een aantal trajecten. De hiernaast vermelde Topografische kaarten IGN 1:25.000 kunnen hierbij tot extra steun dienen.

Routebeschrijving

Het tracé van deze wandelroute is met zorg gekozen met een voorkeur voor rustige weggetjes en kleine, smalle paadjes. In de verschillende bosrijke gebieden, zoals het Bois de Goussaincourt, het Forêt Domaniale de Montigny, het Forêt Communale de Gondrecourt-le-Chateau en het Forêt Domaniale du Vau zijn het soms lange, rechte en saaie Routes Forestieres, meebuigend met de contouren van het landschap. Opvallend is dat soms nog altijd in enkele bosgebieden de sporen zichtbaar zijn van de storm die op 26 december 1999 over Frankrijk raasde en in Lotharingen dertig miljoen kubieke meter bos heeft omgelegd. Steeds weer duiken in dit Lotharingse landschap, waar bos en akkerland elkaar afwisselen, kleine gehuchten en dorpjes op. Eens moet zich hier het leven hebben afgespeeld rond kerk en lavoir, maar nu lijkt de tijd er stil te staan.

We hebben het Circuit Jeanne d'Arc in de 3 dagen gelopen. Het zijn de volgende dagwandelingen:

- Dag 1 Domremy-La-Pucelle – Goussaincourt – Maxey-sur-Vaise – Montigny-lès-Vaucouleurs 25KM
- Dag 2 Vaucouleurs - Montigny-lès-Vaucouleurs – Mauvages – Gondrecourt-le-Château 29KM
- Dag 3 Gondrecourt-le-Château – Bertheleville – Vouthon-Haut – Domremy-la-Pucelle 25KM

De routemarkering Circuit Jeanne d'Arc bestaat uit kleine witte bordjes, waarop een in rood afgebeelde Jeanne d'Arc met vaandel en gezeten op een paard. Maar de route is minimaal gemarkeerd en zo nu en dan laat die routemarkering te wensen over. Daarom zijn de topografische kaarten 1:25.000 beslist nodig om op kritieke punten de juiste routekeuze te maken. Het gebruik van de GPS met het GPX-bestand van het Circuit Jeanne d'Arc is dan zeer welkom! Als we de route echt kritisch bekijken dan zijn er beslist een aantal trajecten waar dit noodzakelijk is. Daarnaast valt de routemarkering van het Circuit Jeanne d'Arc soms samen met de markering van de GR au Pays de Jeanne d'Arc of de GR703 en GR714. Het is dus opletten om de juiste wandelroute te kiezen! Wie oude paden bewandelt, zal ervaren dat het gebruik GPS onontbeerlijk is!

Jeanne d'Arc (1412 – 1431)

Jeanne d'Arc is op 8 januari 1412 in Domremy-la-Pucelle in het noorden van Frankrijk in een arm gezin geboren als de dochter van de burgermeester Jacques d'Arc en Isabelle Romee. Zij wordt door haar ouders in geloof opgevoed. Ze kan niet lezen of schrijven, maar ze is heel intelligent en eigenwijs. Vanaf haar dertiende levensjaar hoort zij bovenaardse stemmen, die haar oproepen om tegen de Engelsen ten strijde te trekken en de koning van Frankrijk te hulp te schieten in de 100-Jarige oorlog met Engeland. Eind februari in het jaar 1429 vertrekt ze naar

Vaucouleurs, waar op 23 april 1429 met Robert de Baudricourt en een klein leger richting Tours trekt en naar de Dauphin Karel VII in Chinon. Ze heeft de taak de kroonprins van de "gestoorde" Koning Karel VI op de troon te helpen en de stad Orléans, die door de Engelsen wordt belegerd, te ontzetten. Zij overtuigt de kroonprins van haar missie en bemoedigt de Franse troepen. Zo behaalt het Franse leger op 8 mei 1429 bij Orleans onder leiding van Jeanne d'Arc de overwinning op het Engelse leger. Aan die zege dankt ze haar bijnaam de Maagd van Orléans.

Op 17 juli 1429 wordt Karel VII door Jeanne d'Arc naar Reims gebracht en in de kathedraal tot koning gekroond. Jeanne d'Arc staat tijdens deze plechtigheid met het vaandel naast de koning. Ze is dan pas 17 jaar, maar heeft al politieke tegenstanders te duchten. De troepen van Jeanne d'Arc behalen nog meer overwinningen, maar in 1430 tijdens de bevrijding van Compiègne slaat het noodlot toe. Ze raakt gewond en zij wordt gevangen genomen door de Engels gezinde Jan van Luxemburg, Hertog van Bourgogne. De Bourgondiërs verkopen haar aan de Engelsen. Het zal een gruwelijke lijdensweg worden voor Jeanne d'Arc. Haar proces wegens ketterij en hekserij begint op 9 januari 1431 in Rouen. Het proces spitst zich voornamelijk toe op de 'stemmen van Margaretha, Catharina en Aartsengel Michael' die Jeanne d'Arc zou horen. De rechters beginnen haar te beschuldigen van hekserij. Geketend

aan een houtblok, aan haar bed en altijd bewaakt door een paar soldaten, wacht Jeanne d'Arc op nieuwe ondervragingen, die steeds venijniger worden. De rechters maken duidelijk dat ze ook alles wat ze ooit heeft gezegd, moet herroepen. In april 1431 wordt Jeanne d'Arc geveld en weer beter, wordt ze meegetrokken naar de wapenkamer folterwerktuigen. Haar hoop op redding kwijnt weg en met de visioenen van een brandstapel in haar hoofd, roept ze bereid te zijn om alles wat ze ooit gezegd heeft, te herroepen. Na 56 zittingen wordt Jeanne d'Arc uiteindelijk door de geleerde doctoren van de Parijse Sorbonne en het kapittel van Rouen veroordeeld en schuldig bevonden van leugens, godslastering en draagster van mannenkleden tot de dood op de brandstapel. op 30 mei 1431 wordt ze dan in Rouen op de Vieux Marchée op de

brandstapel ter dood gebracht. Haar as wordt in de Seine uitgestrooid uit angst dat ze vereerd zou worden. Na de dood van Jeanne d'Arc ziet de politieke kaart er in 1450 heel anders uit. Koning Karel VII zit stevig in het zadel. De Engelsen, die de beschuldigende vinger krijgen, zijn vertrokken en de Fransen vergeten al snel, welke rol ze in het proces hebben gespeeld. De faam van Jeanne d'Arc als heldin groeit en ze wordt zo meer dan Frankrijks nationaal symbool, ze wordt gezien als een heilige. Maar pas in 1909 komt haar heiligverklaring en in 1920 wordt Jeanne d'Arc door de paus heilig verklaard.

Dagwandeling 1 – Circuit Jeanne d'Arc - 25 KM

Lengte

De totale afstand van deze dagwandeling is 25 KM

Startpunt

Domremy-La-Pucelle is het startpunt en het eindpunt is Montigny-lès-Vaucouleurs

Parkeren

Centrum Domremy-La-Pucelle
Eindpunt Église Saint André in Montigny-lès-Vaucouleurs

Accommodatie

Le Clos Domremy, 30 Rue Principale, FR - 88630 Domrémy-la-Pucelle

Villa Claudette, 1 Rue de la Côte, FR - 55140 Montigny-Les-Vaucouleurs

Routemaker

Charles Aerssens

**Domremy-La-Pucelle – Goussaincourt – Maxey-sur-Vaise
Montigny-lès-Vaucouleurs 25 KM**

Deze stevige dagetappe is lang maar boeiend! We starten bij het geboortehuis van Jeanne d'Arc in Domremy-La-Pucelle. De route verloopt ten westen van de jonge Maas door het Bois de Goussaincourt, de Vallée du Cauroy en het Forêt Domaniale de Montigny, maar ook door uitgestrekt en wijds akkerland en rustieke boerendorpen. We komen langs plekken waar de herinnering de nationale patroonheilige van Frankrijk nog speurbaar is, zoals de Chapelle de Bermont. De dagwandeling eindigt in Montigny-lès-Vaucouleurs, waar Jeanne d'Arc voor 12 stuivers haar paard kocht. De route is minimaal gemarkeerd en laat die routemarkering te wensen over.

Routebeschrijving

1 Voor vertrek vanuit Domremy-la-Pucelle voor deze 3-daagse rondwandeling van het Circuit Jeanne d'Arc nemen we even de tijd om haar geboortehuis te bezoeken en de ernaast gelegen St. Remigiuserk waar Jeanne d'Arc gedoopt is. De eerste kilometer van de route voert ons langs de drukke en doorgaande D164 naar Greux. Het dorp verlatend pikken we de gemarkeerde route van het Circuit Jeanne d'Arc op aan het kruispunt van de D164 en de D966. Hier voert een smalle asfaltweg door open landschap direct in noordelijke richting naar de Chapelle Notre Dame de Bermont. We volgen de gele markering en de bordjes langs het weggetje. Net buiten Greux passeren we een kruisbeeld dat uitkijkt over het dorpje. De Chapelle Notre Dame de Bermont ligt 2 km van Greux op een open plek in het bos op een hoogte

van 341 m en wordt bereikt via een steile korte klim door het bos. Hierheen kwam Jeanne d'Arc ieder zaterdag om te bidden. Op deze plek zou ze ook de belofte hebben gedaan Frankrijk te bevrijden van de Engelsen. We verlaten deze gewijde plek in het Bois de Brixey aan de noordzijde en dalen af tot aan de bosrand. Hier gaat de route naar links langs het bos. Even verderop komen we in het golvende akkerland en bereiken na bijna 2 kilometer de eerste huizen van Goussaincourt. Dit Lotharingse landbouwdorp heeft slechts één straat met tegen elkaar gebouwde huizen als een onafgebroken lint, in het midden onderbroken door de klokkentoren van de kerk. In de Grand Rue slaan we linksaf. Hier vinden we kleine rustieke bouwwerken, waarvan het opmerkelijkst de bron van St. Gervais is en het aangrenzende lavoir, de voormalige wasplaats.

2 Net buiten Goussaincourt wacht ons opnieuw een klimmetje van zo'n 80 meter. Bij het begin van het Bois de Goussaincourt komen we langs het Croix Jean Tanron en kruisen even verderop de hoogspanningsleiding. Dan gaat het door het Bois de Burey-la-Côte naar La Voie de Charmes. Even een modderig stroompje oversteken en dan rechtsaf over de brede en lange bosweg in noordoostelijke richting naar Taillancourt. Gelukkig is de route duidelijk, maar dit is niet te danken aan de routemarkering. Deze is uiterst summier!! Bij het verlaten van het bos na 3 kilometer krijgen we zicht op Taillancourt-Montbras. Door de velden, opnieuw langs een veldkruis, dalen we af tot de doorgaande D964. We steken deze drukke weg over en bereiken de eerste huizen van Taillancourt, een klein gehucht met typische Lotharingse gevels en schuurdeuren en een aardig lavoir. Opvallend bij de entree van het gehucht zijn een tweetal oude brandspuiten bij de picknickplaats. Op deze picknickplek hebben we een prachtig zicht op de façade van het Château de Montbras.

3 Vanaf de picknickplaats komen we Taillancourt in en slaan voor de kerk en bij het lavoir naar rechts richting de oude brug over een zijtak van de Maas. Zo komen we in het brede en vlakke dal van de nog jonge Maas, die hier veel ruimte heeft en meanderend haar weg zoekt. Noordwaarts gaat het tot aan de eenzaam gelegen oude Moulin Français. Even verderop bereiken we het originele lavoir van het dorpje Champougny met een drietal trappen om aan het waterniveau van de Maas te komen. Vanaf het lavoir volgen de verharde weg naar het 2 kilometer verder gelegen Maxey-sur-Vaise. Nog-maals steken we de D964 over en staan dan meteen midden in het dorp aan het riviertje de Vaise.

De Vaise stroomopwaarts volgend komen we bij de Église St. Pierre omgeven door het kerkhof. De oude kerk, die stamt uit 1267, is oorspronkelijk in Gotische stijl gebouwd maar in 1790 in verval geraakt. Later moest de ruïne plaats maken voor het huidige kerkgebouw uit 1818. Tegenover de kerk slaan we een klein, steil straatje in en lopen vervolgens langs het oude 18e eeuwse kerkhof, dat in het bos verscholen ligt. Nu is het opletten want er is geen enkele routemarkering te zien! Over de steile helling passeren we een gebouwtje van de waterleiding. We moeten met een omtrekkende beweging noordwaarts. De topografische kaart biedt uitkomst, zeker als we op de brede onverharde bospad zijn. Voorbij Les Bènes op de T-splitsing naar links en als we het bos uitkomen en nog even langs de bosrand westwaarts lopen, krijgen we rechts van ons het lager gelegen gehucht Épiez-sur-Meuse in het vizier. In deze vlek aan de Ruisseau d'Épiez heeft men de sporen van een druidisch steenmonument teruggevonden. Nog voor de dorpskerk, in 1783 weer opgebouwd en met een schilderij uit de 18e eeuw, slaan we rechtsaf en verlaten het beekdal. Dit betekent klimmen. Het gaat voorbij aan een van de 3 wegkruisen in dit gehucht.

4 Als we de klim achter ons hebben en op het plateau Le Coïn de Brois zijn aangekomen, zien we voor ons het Forêt Domaniale des Défours. Hier kiezen we een brandgang recht voor ons naar het noorden tot op het bospad dat pal naar het westen verloopt. Linksaf met een ruime bocht bereiken we een open plek in het bos de kapel van St. Anne de Brois, toegewijd aan de patrones van de vruchtbaarheid van mens, dier en gewas en in Gotische stijl gebouwd. Links in het steile talud is een calvaire opgesteld. We zien er een toegangsportaal dat wordt gevormd door een zestal zuilen met Corintische kapitelen, waarvan sommige in slechte staat. Het is een plek van een zeer oude volkse bedevaart die op 26 juli. Op deze plek in het bos ontspringt de Ruisseau Nicole, die als een klein stroompje noordwaarts stroomt. We volgen het bospad door de bossen van het Forêt Domaniale de Montigny en blijven we op de westoever van de smalle Ruisseau de Montigny. Montigny-lès-Vaucouleurs ligt nog op goed 4 kilometer gaans. Als de bossen zich openen en het voetpad breder wordt, krijgen we zicht op het dorpje, dat het eindpunt van onze dagmars is.

Omgevingsinformatie

Domremy - La - Pucelle

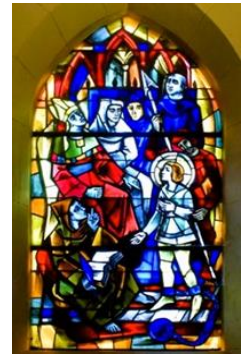
In dit klein Lotharings dorp met minder dan twee honderd inwoners, gelegen aan de bovenloop van de Maas, staat het geboortehuis van Jeanne d'Arc, die hier op 6 januari 1412 is geboren als dochter van burgemeester Jaques d'Arc en Isabelle Romée. Het huis wordt gekocht in 1818 door het Departement van de Vogezen en als Historisch Monument aangemerkt. Vanaf 1840 werd het geboortehuis van Jeanne d'Arc gerenoveerd en hersteld. De voorgevel heeft een beeldhouwd timpaan van wapenschilden uit de 15e eeuw en met een standbeeld van een knielende Jeanne d'Arc in wapenuitrusting.

In de directe omgeving van het geboortehuis van Jeanne d'Arc vinden we ook de St. Remigiuskerk. In deze St. Remigiuskerk is Jeanne d'Arc gedoopt. De parochiekerk stamt uit het begin van de 15e eeuw, evenals de toren en het oude koor. Het schip, dat herhaaldelijk is aangepast laat talrijke getuigenissen, van de verering aan Jeanne

d'Arc. Dichtbij de doopvont bevindt zich de grafsteen van leden van de familie van Jeanne d'Arc. Je kunt er twee retabels uit de 16e eeuw bewonderen en een fresco uit diezelfde periode voorstellend St. Sébastien. Twee beelden uit de 18e eeuw: St. Rémy en St. Elophe, een martelaar uit de 4e eeuw, die in het dal tegenover de Basiliek is onthoofd. Ook is er een standbeeld van Ste. Marguerite.

Chapelle Notre Dame de Bermont

Deze Mariakapel ligt 2 km van Greux op een open plek in het bos op 341 meter hoogte en wordt bereikt via een steile korte klim door het bos. Hierheen kwam Jeanne d'Arc ieder zaterdag vanuit Domremy-la-Pucelle om te bidden. Op deze plek zou ze ook de belofte hebben gedaan Frankrijk te bevrijden van de Engelsen. Bij de restauratie van het interieur aan het einde van de vorige eeuw doet men een sensationele ontdekking. Midden op de muurschilderingen, die St. Theobald voorstelt werden 2 kleine, ongeveer 20 cm grote, naïeve voorstellingen van een jong meisje ontdekt, die men snel als afbeeldingen van Jeanne d'Arc uit haar tijd ging uitleggen. De kapel is slechts beperkt opengesteld en op speciale feestdagen toegankelijk

Goussaincourt

Dit landbouwdorp heeft slechts één straat, met de vorm en alle karakteristieken van een Lotharingse dorpstraat. Loodrecht op de Maas staan de tegen elkaar gebouwde huizen als een onafgebroken lint, in het midden onderbroken door de klokkentoren van de kerk. Ze steken met hun okerkleurige dakpannen af tegen de groene weiden en bomen. De oostelijke toegang tot het dorpje wordt gevormd door hoog gebladerte van het park van het ommuurde kasteel. Van het oorspronkelijke kasteel, dat een vierhoek vormde, bestaat alleen nog de duiventil uit de 15e eeuw, het hoofdgebouw door twee torens geflankeerd is in de 18e eeuw aangepast. In de Grand Rue slaan we linksaf. Hier vinden we kleine rustieke bouwwerken, waarvan het opmerkelijkst de bron van St. Gervais is en het aangrenzende lavoir, de voormalige wasplaats.

Château de Montbras

In het licht glooiende heuvelachtige landschap domineert het kasteel vanaf een terras het brede dal van de Maas. Dit prachtig Renaissance optrekje uit de 18e eeuw met twee rechthoekige vleugels bezit een hoeveelheid gedetailleerde versieringen op de voorgevel aan de binnenhof, die bestaat uit ritmische traveeën die zorgen voor een afwisseling van ramen en nissen tussen boven elkaar geplaatste pilasters. Aan de voorzijde met een tweetal vierkanten donjons en aan de achterzijde van de 2 vleugels ronde torens die dienst deden als duiventil. Al in de middeleeuwen heeft Montbras een kasteel. Het is eerst in bezit van de familie Saint Elophe en gaat vervolgens, aan het begin van 14e eeuw over aan de familie Bourlémont. Het middeleeuwse kasteel, dat zich in ongeveer 300 me-

ters ten zuiden van het huidige bevond, had waarschijnlijk, volgens een document van 1720, grote overeenkomsten met de kastelen van Ruppes en Gombervaux. In 1598 krijgt Claude II de Verrières, Heer van Amanty en Louise des Salles, die hij op 3 mei 1596 heeft getrouwd, het gebied van Bras en bouwt op een terras, dat het dal beheerst, dit nieuwe kasteel. In de eerste jaren van hun huwelijk realiseren zij het schitterende kasteel van Montbras met veel goede smaak en overvloed. Maar na de dood van Louise huwt Claude de Verrières op 7 oktober 1611 de uit Mantua afkomstige Julia della Valle, die in het gevolg van Marguerite de Gonzague, vrouw van Hertog Henri II naar Lotharingen gekomen is. Het Château wordt uitgebreid, maar van het oorspronkelijke huis zijn het ontwerp en de twee versterkte paviljoenen bewaard gebleven. Het huidige Chateau de Montbras is gerestaureerd en er is een Chambres & Tables d'Hotes in gevestigd.

Champougny

Dit gehucht wordt als Campaniacum vermeld in een oorkonde uit 627 van Dagobert de Eerste, Koning van Ostrasie, als gift aan bisschop Teutfride en in de stichtingsoorkonde van de Abdij van Poussay in 1051. Hierin geeft paus Leo IX aan dat in het bezit van de Abdij van Poussay de helft van de kapel en het altaar van de Église Saint Brice van Champougny aan hem toekomt. De Romaanse kerk dateert uit de 12e eeuw en heeft een Gotisch schip uit de 13e eeuw. Het heeft

als vesting gediend. Zo heeft de klokkentoren kantelen en schietgaten. Het buiten het gehucht ligt het lavoir, dat een drietal trappen heeft om aan het wa-

waterniveau van de Maas te komen. Aan de noordkant van Champougny komende van Vaucouleurs, aan de linkerkant van de weg, in de schaduw van een eeuwenoude lindeboom de Chapelle Notre Dame des Affligés. Een ouder middeleeuws gebouw ging vooraf aan het huidige kapelletje. Nog is een kleine nis aanwezig met een boog embolade, die zo typerend is voor het einde van de 15e eeuw of zelfs het begin van de 16e eeuw. Een bedevaart ter ere van Onze Lieve Vrouw van de Verdrukten medio september heeft lang bestaan. In 1943 is de kapel gerestaureerd en is in een nis boven het altaar het polychroom stenen Mariabeeld met het kindje Jesus geplaatst.

Maxey-sur-Vaise

Maxey-sur-Vaise is een mooi dorp gelegen op de linkeroever van de Maas en wordt doorsneden door het riviertje de Vaise, dat even buiten het dorp ontspringt en een watermolen aandrijft. Het water stroomt door een bedding die in 1899 werd gekanaliseerd en waarin de forellen vrij spel hebben. Maxey was eens een Gallo-Romeins dorpje met de naam Marceria en wordt voor het eerst vermeld in 1153 behorend tot de bezittingen de Abdij van Mureau. Het ging voortdurend over in andere handen. We vinden er restanten van een eerste kasteel, een grote rechthoekige ruimte met hoektorens, dat in 1356 gebouwd is door Willaume van Marcey-sur-Waise, rechter van Vaucouleurs. Jeanne d'Arc zou hier vaker geweest zijn op doortocht naar Joffroy II de Foug, die in 1456 tijdens het proces tegen Jeanne d'Arc voor haar rehabilitatie heeft getuigd. Het kasteel bood bescherming aan de inwoners toen het dorp in april 1363 door de Bretoenen van het garnizoen van Vaucouleurs in brand werd gestoken. Het Chateau-Bas is in 1576 gebouwd door Jacques de Merlet, heer van Maxey en verving het eerder kasteel. Het is een burcht met 4 torens en een slotgracht. dat tot aan het begin van de Franse Revolutie intact bleef. Ook in 1587 hebben troepen van de Hertog van Bouillon het dorp in brand gestoken. Verder vinden we in het dorp de Église Saint Pierre et Saint Paul, een oude kerk, die stamt uit 1267, omgeven door het kerkhof. Oorspronkelijk in Gotische stijl gebouwd maar raakte in 1790 in verval en moest plaats maken voor het huidige kerkgebouw. Het oude 18de eeuwse kerkhof ligt in het bos verscholen. Het lavoir aan de Vaise heeft wasplaatsen die aangepast zijn aan het waterniveau.

Het kasteel bood bescherming aan de inwoners toen het dorp in april 1363 door de Bretoenen van het garnizoen van Vaucouleurs in brand werd gestoken. Het Chateau-Bas is in 1576 gebouwd door Jacques de Merlet, heer van Maxey en verving het eerder kasteel. Het is een burcht met 4 torens en een slotgracht. dat tot aan het begin van de Franse Revolutie intact bleef. Ook in 1587 hebben troepen van de Hertog van Bouillon het dorp in brand gestoken. Verder vinden we in het dorp de Église Saint Pierre et Saint Paul, een oude kerk, die stamt uit 1267, omgeven door het kerkhof. Oorspronkelijk in Gotische stijl gebouwd maar raakte in 1790 in verval en moest plaats maken voor het huidige kerkgebouw. Het oude 18de eeuwse kerkhof ligt in het bos verscholen. Het lavoir aan de Vaise heeft wasplaatsen die aangepast zijn aan het waterniveau.

Chapelle Sainte Anne de Broys

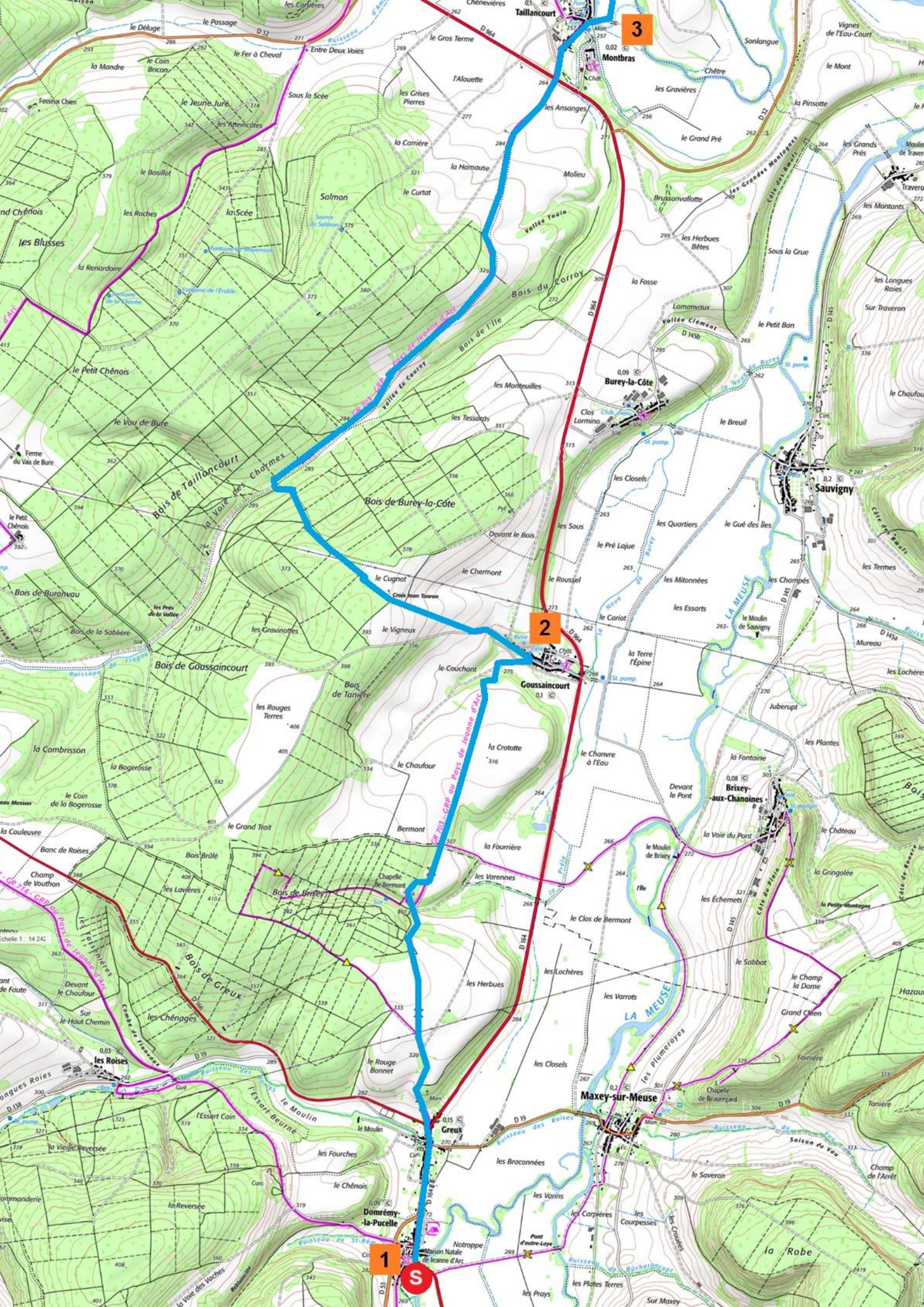
Op 3 kilometer afstand van het dorpje Epiez-sur-Meuse, met sporen van een druïdisch steenmonument, vinden we in het Forêt Domaniale des Defours de Chapelle Sainte Anne de Broys, waarvan het bestaan al in 1341 wordt bevestigd. Na een hevige storm is de kapel in 1810 verwoest en ze wordt herbouwd in Neo-Gotische stijl. Een zestal Korinthische zuilen sieren het portaal. In 2016 is de Chapelle Sainte Anne de Broys gerestaureerd. Elk jaar op St. Annadag, 26 juli, is er een bedevaart. Op deze plek staat ook een calvarieberg met de Maagd Maria en de heilige Johannes. Ze zijn huilend hun handen gevouwen afgebeeld met hun ogen gericht op de stervende Christus aan het kruis.

Montigny-Les-Vaucouleurs

Dit dorp ligt in de Vallée Marchal aan de Ruisseau de Montigny op 4 kilometer afstand van Vaucouleurs. Montigny-Les-Vaucouleurs is in 1011 bekend onder de naam "Montiniacum". De bewoners boden er aan Jeanne d'Arc voor 12 stuivers het paard aan voor haar tocht naar Dauphin Charles VII in Chinon in 1429. Het dorpje heeft verschillende fonteinen, zoals de Fontaine Jeanne d'Arc en het lavoir aan de Ruisseau Nicole met een speciale drinkplaats voor paarden. De Eglise St. André stamt oorspronkelijk uit de 12e eeuw en is daarmee een van de oudste kerken aan de Maas. Door de restauratie in 1782 is het huidige Romaans Gotisch uiterlijk met zijn imposante gevel, tongewelven en sculpturen behouden gebleven.

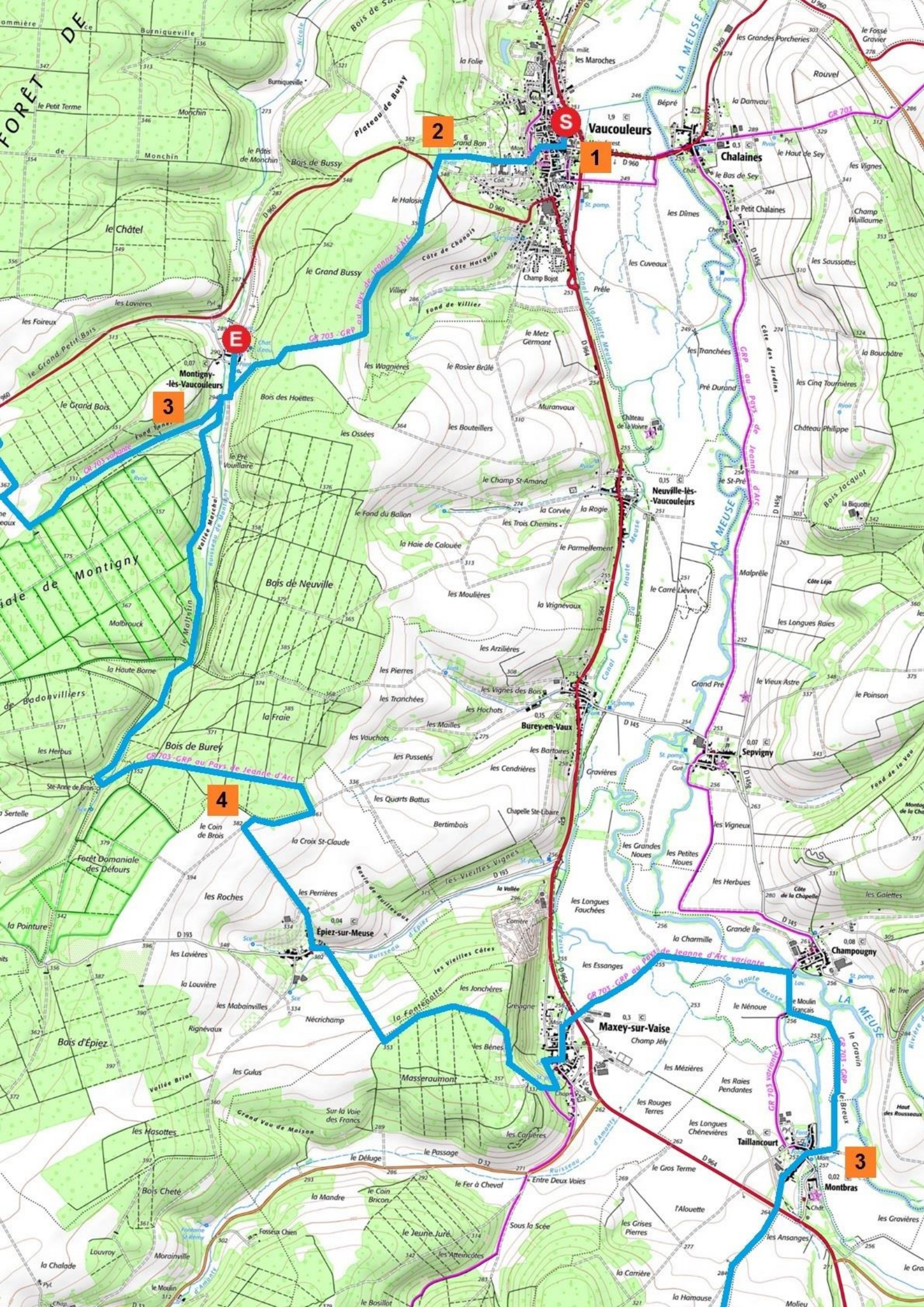

3

2

1

S

Dagwandeling 2 – Circuit Jeanne d'Arc - 29 KM

Lengte

De totale afstand van deze dagwandeling is 29 KM

Startpunt

Startpunt in het centrum van Vaucouleurs en eindpunt is Gondrecourt-le-Château

Parkeren

Parkeerplaats in het centrum van Vaucouleurs op de Place du Moulin.
Eindpunt in Gondrecourt-le-Château op parkeerplaats aan de D966 in de Rue du Général Leclerc.

Acommodatie

Villa Claudette, 1 Rue de la Côte, FR - 55140 Montigny-Les-Vaucouleurs

Maison Accueillante, 26 Rue du Général Leclerc, FR - 55130 Gondrecourt-le-Château.

Routemaker

Charles Aerssens

Traject Vaucouleurs - Montigny-lès-Vaucouleurs – Mauvages – Gondrecourt-le-Château 29KM

Deze tweede etappe van het Circuit Jeanne d'Arc is pittig en de langste dagwandeling. We starten in Vaucouleurs vanaf het Hôtel de Ville met imposante ruitersstandbeeld van Jeanne d'Arc, die vanaf hier met Robert de Baudricourt door de Porte de France naar Chinon vertrok om Dauphin Karel VII te steunen in de strijd tegen de Engelsen. We wandelen over de GR au Pays de Jeanne d'Arc naar Montigny-lès-Vaucouleurs en steken Ruisseau de Montigny over. De GR 703 leidt ons door golvend landbouwgebied naar het Canal de la Marne au Rhin, waar we Mauvages bereiken. Vanuit Mauvages passeren we het Souterrain de Mauvages, de scheepvaarttunnel van het Canal de la Marne au Rhin. De route gaat opnieuw door bosrijk gebied en door wijds akkerland met windmolens naar het kleine boerendorp Delouze-Rosières. Langs het oude spoortraject en spoorbrug bereiken we Abainville. We komen in het beekdal van de Ornain, die we over de GR714 en langs de Ornain en de forellenkwekerij volgen naar Gondrecourt-le-Château, ons einddoel van deze dagwandeling.

Routebeschrijving

1 Voor deze 2de dagwandeling vertrekken we in het centrum van Vaucouleurs vanaf het Hôtel de Ville met het imposante ruitersstandbeeld van Jeanne d'Arc. In het gemeentehuis is ook het Musée Jeanne d'Arc gevestigd. We vinden er een zestal beroemde wandtapijten uit Aubusson, waarop belangrijke scènes uit het leven van Jeanne d'Arc staan afgebeeld en een opmerkelijk schilderij van Jacques Scherrer uit 1887, voorstellend het vertrek van Jeanne d'Arc uit Vaucouleurs. We nemen het smalle straatje rechts langs het Hôtel de Ville en klimmen

naar het Château. Veel is er in Vaucouleurs niet meer te zien van de tijd van Jeanne d'Arc. Het belangrijkste is nog wel de Porte de France, de stadspoort waardoor ze met haar escorte richting koning vertrok. Deze Porte de France, in het westen van de stad, aan de voet van een van de stadstorens, geeft zowel toegang tot het kasteel als tot de stad. De huidige poort wordt in 1733-1734 gebouwd en rust op stadsmuur uit de 13e eeuw die een 3 meter dikke fundering heeft. De Porte de France staat sinds 8 augustus 1893 op de monumentenlijst.

2 We verlaten Vaucouleurs in westelijke richting tot aan de bosrand ,waar we linksaf slaan en langs een water-reservoir komen. We wandelen hier over de GR au Pays de Jeanne d'Arc in de richting van het dorpje Montigny-lès-Vaucouleurs. We steken de drukke D960 over en komen in het gebied dat als Le Halosier op de topografische kaart staat. We zijn inmiddels flink geklommen en hebben het Bois Le Grand Bussy voor ons. Door het bos op hoogte blijvend gaat het zuidwestwaarts. Als het pad naar rechts afbuigt bereiken we na goed een kilometer Montigny-lès-Vaucouleurs. De route leidt ons niet direct door het gehucht, maar naar de zuidzijde. Hier komen we op het punt waar de eerste dagwandeling Montigny-lès-Vaucouleurs binnenkomt. Meteen over het bruggetje van de Ruisseau Nicole gaan we op de T-splitsing naar rechts.

3 Het onverharde pad klimt door een dalletje langs de steile bosrand van Fond Tenel rechts en het Forêt Dominianiale de Montigny links. Na 2 kilometer bereiken we La Plaine des Fourneaux. Het landschap opent zich en op een hoogte van 366 meter krijgen we zicht op de D960. Daar moeten we heen! We volgen de onverharde weg. Op de doorgaande D960 gaat het één kilometer naar het westen. Op de kruising naar het buurtschap Toulon treffen we weer eens een routemarkering van het Circuit Jeanne d'Arc. De richting is duidelijk: naar Toulon. Hier laten we de bebouwing rechts liggen en een lange, brede zandweg brengt ons door golvend akkerland naar het noordwesten. Hier zien we aan de horizon het volgende dorpje op onze wandelroute: Mauvages. Dit dorp ligt aan het Canal de la Marne au Rhin en speelde een belangrijke rol bij de aanleg van dit kanaal. Als we door de Vallée d'Oriva afdalen, hebben we voortdurend zicht op het vervallen bouwwerk van wat eens een belangrijk spoorwegemplacement moet zijn geweest, waar de materialen voor de bouw van een ondergrondse waterweg werden aangevoerd. Die restanten vinden aan de oostzijde buiten het dorp.

4 Voor we nu Mauvages binnenlopen, komen we aan de brug over het Canal de la Marne au Rhin en zien hoe deze naar het westen in een tunnel verdwijnt, die bekend is onder de naam Souterrain de Mauvages. Bij binnenkomst in het dorp staat links de Chapel Notre Dame de Bonne Espérance, ook wel genoemd Ermitage da la Visitation. We volgen naar links de D10 en staan dan plotsklaps bij het plaatselijk lavoir. Het is een naar klassiek Egyptische voorbeeld omstreeks 1830 gebouwde en

in 1999 gerestaureerde fontein met wasplaats, de Fontaine Le Déo en de ernaast gelegen Église St. Pantaléon. Over de D10 gaat het verder en in de bocht waar de doorgaande weg scherp naar links afbuigt, nemen we de onverharde weg rechtdoor. Hier ligt in de bocht een heus Château, waarvan één donjon direct aan de straat grenst. Even buiten Mauvages in westelijke richting ligt een oude lavoir met daarbij het informatiebord, waarop wandelroutes 'in de voetsporen van Jeanne d'Arc' beschreven staan. Onze route gaat hieraan voorbij en we laten Mauvages achter ons. De brede onverharde weg klimt langzaam in westelijke richting tussen de weilanden.

5 De brede onverharde weg klimt langzaam in westelijke richting, eerst tussen de weilanden. Maar allengs wordt het dal smaller en loopt het pad dichters langs de Ruisseau du Large Pré en naderen we het bos. Voor ons onzichtbaar onder de grond passeren we het Souterrain de Mauvages met daarin verborgen het Canal de la Marne au Rhin. Een oplettend oog ziet links nog net in de bosrand een ontluichtingskoker. Bij het sompige weidegebied van Large Pré betreden we het bos om na een kilometer op het open gebied te komen van Cachon 'Enson. Vanaf deze hoogvlakte dalen we af over een grof karrespoor naar het pitoreske, kleine dorpje Delouze-Rosières. Midden in het dorpje stuiten

we opnieuw op een oud lavoir. Je moet geluk hebben om te zien hoe hier nog op traditionele wijze aan de rand van het bassin nog gewassen wordt. Delouze-Rosières met zijn lintbebouwing laat zien dat er de laatste tijd aardig wat oorspronkelijke huizen zijn gerestaureerd en nu als tweede woning dienst doen. Op een van die panden prijkt een gekleurde gevelsteen met daarop het jaartal 1978 en Le Bontecou.

6 Net buiten het dorp steken we de drukke doorgaande weg van Houdelaincourt naar Vaucouleurs over en vervolgen onze dagmars over een smal asfaltweggetje dat achter het kerkhof doorloopt. Het asfalt gaat over in een onverhard pad. Met een ruime bocht naar links voert de route ons naar wat eens de oude spoorbaan van Mauvages naar Gondrecourt-le-Château was. We hebben hier een wijds uitzicht over het landschap in de rich-

ting van Abainville en Gondrecourt-le-Château. Aangekomen bij dit oude en vervallen spoortracé steken we dit traject over en dalen naar rechtsaf tot de onverharde zandweg. Hier naar links de Vallée d'Houdelaincourt in. De eerste gelegenheid naar rechts en even verderop opnieuw naar rechts. Nu loopt de route goed 3 kilometer over de oude verbindingsweg van Gérauvilliers naar Abainville tot we aan de in het zicht van Abainville de hoge spoorbrug bereiken.

7 Het asfalt brengt ons naar Abainville, waar we met de bocht naar links de bebouwing volgen tot aan de T-splitsing en rechtsaf richting de Église Saint-Martin wandelen. Voorbij de kerk gaat de route voor het bruggetje over de Ornain linksaf de Chemin du Granit in door het beekdal van de Ornain. In het kleine buurtschap Le Granit gaat de route van de GR714 in de bocht bij het witte huis rechtsaf langs het toegangshek en steken we de Ornain over. We komen voorbij de forellenkwekerij Pisciculture de Vaucheron en volgen het asfalt door het beekdal van de Ornain tot we op de D32 uitkomen. Naar links staan we de D32 i, die hier als Rue Armée Patton door de buitenwijk van Gondrecourt-le-Château naar het centrum loopt. Onder het viaduct door blijven we op de Rue Armée Patton tot we bij huisnummer 11 komen. Bij dit kleine pleintje wandelen we linksaf het doodlopende straatje Rue Guerin in tot we bij het bruggetje aan de Ornain staan. We steken de Ornain over en voorbij het 18de eeuwse kleine Lavoir d'Ecuron staan we meteen op de parkeerplaats aan de D966 in de Rue du Général Leclerc. Deze wandeletappe zit erop!!

Omgevingsinformatie

Vaucouleurs

De oorsprong van het aan de Maas gelegen Vaucouleurs gaat terug tot het Gallo-Romeinse tijdperk en wordt in de Romeinse tijd bekend onder de naam 'Vallis Colorum', wat 'Vallei van de Kleuren' betekent. In de Middeleeuwen wordt de stad ommuurd en heeft 17 torens. Het was een versterkte stad sinds de 13e eeuw, waarvan nog enkele torens overgebleven zijn. Tijdens de Honderdjarige Oorlog verzet de stad zich dapper tegen de Engelsen en de Bourgondiërs. Het is Jeanne d'Arc, die vanuit Vaucouleurs in 1429 met een escorte naar Chinon gaat om haar hulp aan te bieden aan de bedreigde koning van Frankrijk om de Franse troon aan de wettige koning terug te geven. Toch is veel uit de tijd van Jeanne d'Arc niet meer te zien in Vaucouleurs. Het belangrijkste is de Porte de France, de stadspoort waardoor ze met haar escorte vertrok. De huidige poort is in 1733-1734 gebouwd en rust op de stadsmuur uit de 13e eeuw, die een 3 meter dikke fundering heeft. De Porte de France staat sinds 8 augustus 1893 op de monumentenlijst en geeft ook toegang tot enkele overblijfselen van het Château de Vaucouleurs en de stad. Monumentaal is het Hôtel de Ville met zijn imponerende ruitersstandbeeld van Jeanne d'Arc. In het Hôtel de Ville is ook het Musée Jeanne d'Arc gevestigd. We vinden er een zestal beroemde wandtapijten uit Aubusson, waarop belangrijke scènes uit het leven van Jeanne d'Arc staan afgebeeld en een opmerkelijk schilderij van Jean Jacques Scherrer uit 1887, voorstellend het vertrek van Jeanne d'Arc uit Vaucouleurs.

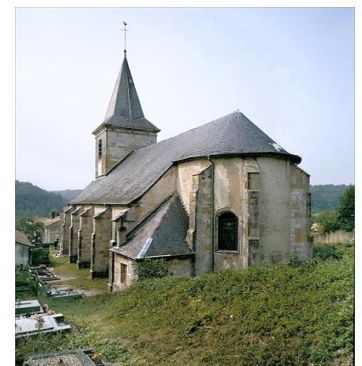
Château de Vaucouleurs

Dit Château de Vaucouleurs uit de 11de eeuw is gebouwd door Etienne de Vaux, vervolgens met de grond gelijk gemaakt door Udon, en herbouwd door Geoffrey I tussen 1059 en 1081. Het staat op de plek, waar Jeanne d'Arc door Robert de Baudricourt is ontvangen. Hier zijn opgravingen gedaan om de ruïnes, die door de vegetatie waren overwoekert, bloot te leggen. Enkel nog de resten van de oude kapel. Hier heeft ook een basiliek en een kerk in Neo-Gotische stijl gestaan. Van de enorme linde wordt beweerd, dat deze uit de tijd van Jeanne d'Arc is. De kapel, gebouwd op de fundamenten van de oude kapel van het kasteel waarvan de primitieve crypte uit 13e eeuw behouden is gebleven, bestaat uit drie afzonderlijke kapellen. De middelste kapel met vier spitsbogen die op slechts één pijler rusten, bevat het beeld van de Notre Dame des Voûtes, een zittende madonna, waarvoor Jeanne tijdens haar verblijf in Vaucouleurs in gebed verzonk. Gezeten onder deze boom heb je een prachtig uitzicht op het stadje en de vallei van de Maas.

Eglise St. André - Montigny-Les-Vaucouleurs

Het dorpsbeeld van Montigny-Les-Vaucouleurs wordt naast verschillende fonteinen, zoals de Fontaine Jeanne d'Arc en het lavoir aan de Ruisseau Nicole ook bepaald door de Eglise St. André, die oorspronkelijk uit de 12e eeuw stamt en is ingewijd door de bisschop van Verdun in 1160. De dan in Romaanse Stijl gebouwde kerk is daarmee een van de oudste kerken aan de Maas. In de 16e eeuw vindt er aanpassing in Gotische stijl plaats. Door de restauratie en ombouw in 1782 is het huidige Romaans Gotisch uiterlijk met zijn imposante gevel, tongewelven en sculpturen behouden gebleven. Zo bestaat de frontgevel uit een centraal portaal met daarboven een roosvenster en worden de zijmuren van de kerk ondersteund met steunberen. In het interieur van de Eglise St. André valt het imposante hoofdaltaar op en de kerk heeft een erkend relikwie van het H. Kruis van Christus, evenals enkele relikwieën van heiligen.

Canal de la Marne au Rhin - Souterrain de Mauvages

Het Canal de la Marne au Rhin is met mankracht aangelegd tussen 1841 en 1846 als een vitale verbinding tussen Parijs en de Elzas en Duitsland. Het vormt de verbinding tussen de Vallée de la Marne en de Vallée de la Meuse door diverse landschappen van Lotharingen met steile beboste valleien en pittoreske Elzasser dorpen. Hierbij moet een hoogteverschil van 110 meter worden overbrugd door middel van sluisen en gaat de vaarroute door twee tunnels, zoals het Souterrain de Mauvages. Het is de tweede langste scheepvaarttunnel van Frankrijk met een lengte van 4879 meter. De toegang tot deze scheepvaarttunnel ligt even ten zuiden van Mauvages en loopt naar Demange-aux-Eaux aan de Ornain. De boten worden met behulp van een elektrisch aangedreven sleepketting, die over de bodem loopt, door de tunnel getrokken en mogen geen gebruik maken van de motor i.v.m. vrijkomende verbrandingsgassen. De doorsteek door het Souterrain de Mauvages duurt anderhalf uur.

Mauvages

Bij binnenkomst in Mauvages staat aan de D10 de kleine Chapelle de la Visitation, die op de grens van de Barrois en van Champagne woelige tijden heeft. In brand gestoken door een soldaten van Louis XIII is zij in 1674 weer opgebouwd. De D10 met de bocht volgend komen we aan het lavoir en staan dan plotsklaps bij het plaatselijk lavoir Fontaine Le Déo. Het is een naar klassiek Egyptische voorbeeld omstreeks 1830 gebouwde en in 1999 gerestaureerde fontein met lavoir Le Déo. Markant is de Egyptische godheid, die vanuit 2 waterkruiken de fontein vult. Onder de triomfboog bevindt zich de overdekte wasplaats, waarin we de oorspronkelijke sokkel van de godheid vinden van voor de restauratie. Direct achter dit lavoir Le Déo staat de Église St. Pantaléon. Deze dorpskerk heeft een Romaanse portaal, dat uit de 13e eeuw stamt. Het schip is in de 16e eeuw aangepast en nadat de kerk door brand verwoest is, opnieuw herbouwd in het midden van de 17e eeuw en gerestaureerd aan het begin van de 19e eeuw en het dak nog recent. Tot het interieur behoren een retabel, een beeld O.L.Vrouw van Smarten (1630), een beeld van St. Nicolaas en een muur-schildering voorstellend Ecce Homo (1547). In de bocht van de Rue Haute ligt aan de D10 het Château de Mauvages, waarvan één donjon direct aan de Rue Haute grenst. De oorsprong van dit kasteel gaat terug tot in de 15e eeuw en na verwoesting laat de Seigneur de Monteval het kasteel herbouwen in 1696. Vlak voor de Franse revolutie gaat het over aan de familie van Baron de Cholet en het blijft in hun bezit tot 1897. Tegenwoordig is het privébezit en men heeft het zo veel mogelijk in de oorspronkelijke staat gerestaureerd al ontbreken drie van de vier oorspronkelijke torens. Op verschillende plekken in het dorp zijn nog enkele wasplaatsen.

Abainville

Dit dorp aan de Ornain wordt voor het eerst in de annalen vermeld in 1151 als 'Abunivilla' en behoort in 1318 als Heerlijkheid toe aan Gauthier de Briey, die de Heerlijkheid overdoet aan de Comte de Bar, Edouard I. Als in de 18e eeuw de industrialisatie op gang komt, is het de Comte des Salles, wiens familie sinds de 16e eeuw nauw verbonden is met Lotharingen, die verantwoordelijk is voor de bouw van een hoogoven en een smederij in Abainville. In de periode tussen 1723 en 1726. In de loop der jaren wordt het proces van de staalindustrie opgevoerd en gemoderniseerd. De hoogovens en smederijen komen in andere handen en de hoge productiekosten, gekoppeld de prijs van hout, transportmiddelen, arbeidskosten en de daling van de prijs van ruwijzer betekenen uiteindelijk in 1904 het einde van alle staalactiviteiten en de oude hoogovens en smederijen verdwijnen.

genaamd 'Le Granit'. Dit zware werk in hoogovens en smederij verleden is door de impressionistische schilder François Ignace Bonhommé (1809-1881) in een aantal schilderijen vastgelegd. Nu vormt de steenhouwerij, opgericht in 1906, de voornaamste activiteit: grafzerken, aanrechtbladen, badkamers en trappen worden er gemaakt.

Ornain

Deze rivier ontspringt 3 kilometer ten zuiden van Gondrecourt-le-Château in de buurt van de D10 uit de samenvloeiing van de kleine bronriviertjes Ognon en Maldite om na 116 kilometer uit te monden in de Saulx bij Étrepv, in het Departement Meuse. De loop van de nog jonge Ornain stroomt dwars door Gondrecourt-le-Château en wordt er omzoomd met tuinen van aanliggende huizen en langs lavoirs. Naar de monding toe stroomt de Ornain door een omgeving waar opgravingen de sporen van de Galliërs en de Romeinen hebben blootgelegd en waar de steden Ligny-en-Barrois, Bar-le-Duc en Revigny-sur-Ornain zijn ontstaan en zich industrieën langs de Ornain hebben gevestigd.

Gondrecourt-le-Château

Het idyllische stadje Gondrecourt-le-Chateau ligt aan het riviertje de Ornain met rond de 1000 inwoners en heeft vanaf het Neolithicum al bewoning. Volgens de overlevering is Gondrecourt gesticht door Gondulphe, Comte d'Ornois, en het maakt sinds 1307 deel uit van het gebied van de Comte de Bar, die ook het kasteel heeft gebouwd.

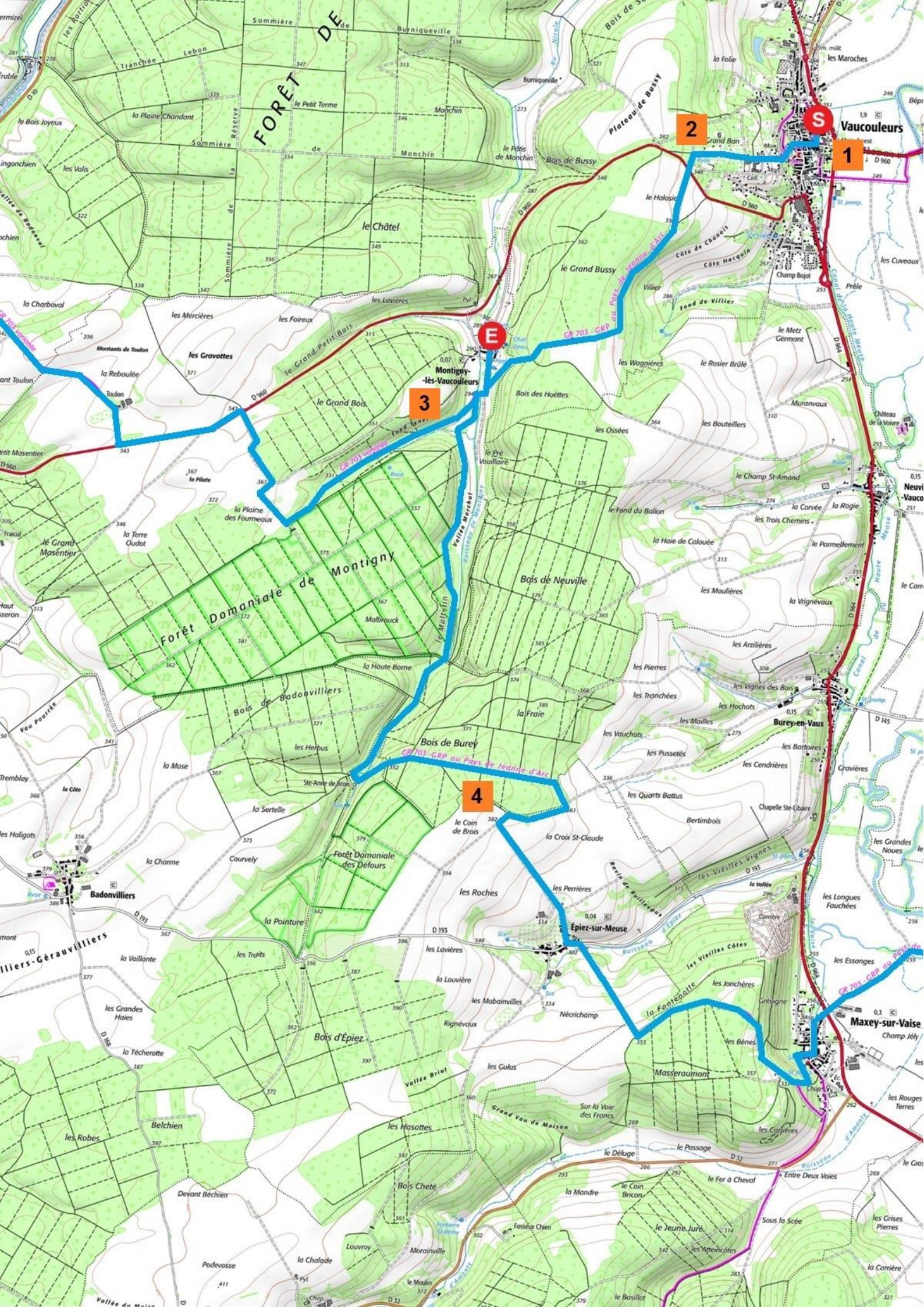

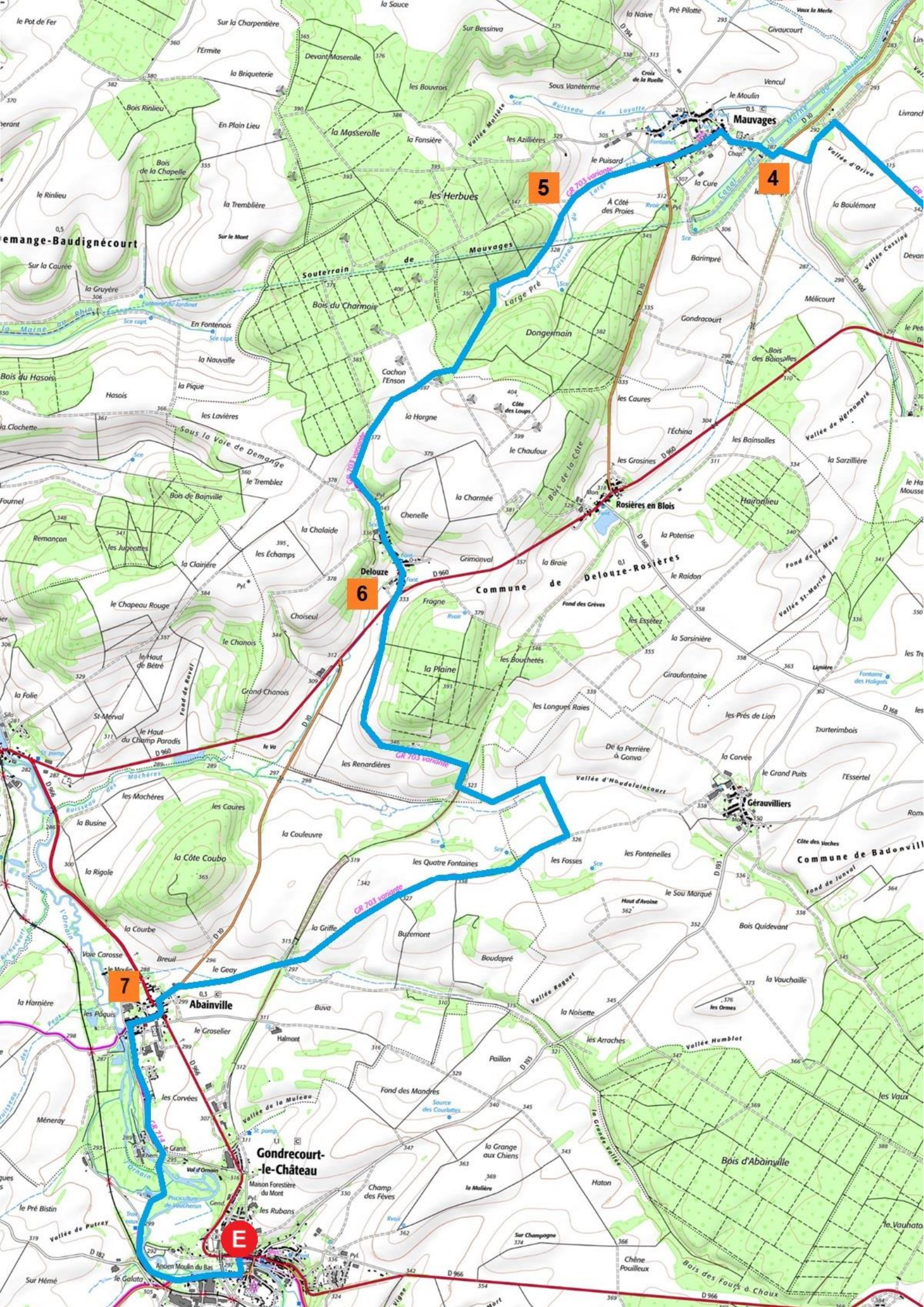
Het gebied komt in een latere periode onder gezag van de Hertogen van Lotharingen en de Hertogen van Bourgondië. Gondrecourt groeit uit tot een ommurde vestingstad. De vestingwerken worden in 1634 op bevel van Richelieu volledig ontmanteld.

Van het kasteel blijft alleen de toren en een deel van een vleugel bestaan. Hierin is nu het Musée Lorrain du Cheval te vinden, die vertelt over de verschillende manieren waarop de paarden in het verleden worden gebruikt. In

1642 wordt de stad ingenomen door Franse troepen. Tijdens de Franse Revolutie is de stad van 1790 tot 1795 de hoofdstad van het district Gondrecourt. Tijdens de Eerste Wereldoorlog is er in Gondrecourt-le-Chateau vanaf 1917 een trainingskamp en een veldhospitaal van de 1e Infanteriedivisie van het Amerikaanse leger gevestigd.

Dagwandeling 3 – Circuit Jeanne d'Arc - 25 KM

Lengte

De totale afstand van deze dagwandeling is 25 KM

Startpunt

Startpunt in het centrum van Gondrecourt-le-Château en eindpunt is in centrum van Domremy-la-Pucelle

Parkeren

Parkeerplaats in Gondrecourt-le-Château op parkeerplaats aan de D966 in de Rue du Général Leclerc. Eindpunt in centrum van Domremy-la Pucelle

Acommodatie

Maison Accueillante, 26 Rue du Général Leclerc, FR - 55130 Gondrecourt-le-Château.

Le Clos Domremy, 30 Rue Principale, FR - 88630 Domrémy-la-Pucelle

Routemaker

Charles Aerssens

Traject3 Gondrecourt-le-Château – Bertheville – Vouthon- Haut – Domremy-la-Pucelle 25KM

Deze stevige dagwandeling vormt de derde en laatste etappe van het Circuit Jeanne d'Arc. Vanaf vertrek wandelen we door Gondrecourt-le-Château langs het riviertje de Ornain. We volgen de D10 tot aan de afslag met de D182, waar we rechtuit het onverharde pad inlopen door het uitgestrekte bosgebied ten zuidoosten van Gondrecourt-le-Château. De bospaden leiden ons weer naar de D10 en we bereiken het oude gehucht Domaine de Berthelévillie, waar eens een hoogoven en smederijen waren gevestigd. Vanaf hier leiden kaarsrechte bospaden over de Tranchée de Berthelévillie door het Bois de Berthelévillie, het Bois de Faye, het Bois des Grandes Ventes in de richting van Vouthon-Haut. Uit het bos dalen we door het uitgestrekte akkerland met zicht op het gehucht Vouthon-Bas tot we op de T-splitsing met de D966 staan. Op dit punt bij het monument van Isabelle Romée, moeder van Jeanne d'Arc, wandelen we om in Vouthon-Haut langs de Église St. Sigismond de voetweg te volgen parallel aan de D966. We bereiken het bos, rechtsaf en in voetweg op een paar honderd meter afstand parallel verloopt aan de D966. Door het bos dalen we af naar de Ruisseau de Roisses en een laatste klim brengt ons naar het eindpunt van het Circuit Jeanne d'Arc in Domremy-la-Pucelle.

Routebeschrijving

1 Vanaf de parkeerplaats aan de D966 in de Rue du Général Leclerc wandelen we richting centrum en laten de brug over de Ornain aan de rechterzijde liggen. Door de Rue du Général de Gaulle en rechts aanhoudend door de Rue Raymind Poincaré laten we de bebouwing van het stadje Gondrecourt-le-Chateau achter ons. We werpen nog een laatste blik op het kasteel met het Musée Lorrain du Cheval, dat boven het stadje uittorent. Door de Rue Raymond Poincaré met nog een oude wegwijzer gaat het zuidwaarts en buiten de bebouwing op de D10

opent zich het dal met het riviertje de Ornain, dat hier in westelijke richting uit samenvloeiing van de kleine bronriviertjes Ognon en Maldite ontstaat. Het Circuit Jeanne d'Arc loopt hier samen met de GR714, die na goed één kilometer op de T-splitsing met de D182 naar links afbuigt en oostwaarts de Vallée du Vaurond volgt. Wij steken hier op de D10 rechtdoor over en verlaten de D10. Er volgt een klimmetje dat ons tot aan de bosrand brengt op een hoogte van 342 meter. We gaan op de splitsing naar links, waar het open landschap langzaam overgaat in een bos.

Vorbij Sur la Chalade komen we op de brede Route Forestière bij Les Clairs Chênes, op de topokaart punt 370 meter, en slaan rechtsaf. Na goed één kilometer komt er een doorsteek naar links, die pal zuidwaarts loopt. In de afzink bereiken we bij Le Sans Bois weer een breed bospad. Hier even naar links en onmiddellijk naar rechts in de klim die ons weer uit het bos op de D10 brengt. Nu wandelen we over deze rustige secundaire weg verder naar het zuiden tot we aan de rechterkant van de weg de afslag zien die ons naar Domaine de Bertheléville leidt. Over de oude, nu verdwenen spoorbaan en het stroompje, de Rivière Maldite krijgen we zicht op het Domaine de Bertheléville.

2 We zien er een kasteel, de 18e eeuwse monumentale Porte de France, een grote binnenhof met de uitgebreide stallen, werkplaatsen en verblijven, een duiventil en de arbeidershuizen van de oude smederijen, die in de oude luister worden hersteld. Van de oorspronkelijke Église St. Rémy staat nog enkel de vervallen klokkentoren te midden van de restanten van wat eens de muren waren. Tussen deze gebouwen door verlaten we het Domaine de Bertheléville en komen opnieuw op de D10, waar we oversteken en de brede Route Forestière, de 6 kilometer lange Tranchée de Bertheléville, volgen. Deze bosweg loopt pal van west naar oost en voert ons door het Bois de Bertheléville,

het Bois de Faye, het Bois des Grandes Ventes, waar enorme rukwinden van de verschrikkelijke "Tempete" van 26 december 1999 vele hectare bos heeft omgewaaid. Even op de tanden bijten om dit saaie rechte stuk onder de wan-

delschoenen te brengen. Zo komen we langs een onderkomen voor de bosbouwers en jagers, Le Chalet. In de afzink bereiken we de Chemin de la Combe Millot op de grens van het Forêt Domaniale du Vau. Hier gaat onze route op de T-splitsing naar rechts tot het punt dat op de topografische kaart vermeld staat met Les Quatre Bornes. Op dit kruispunt van paden en boswegen gaan we linksaf de Chemin Rural dit de la Tranchée de Vaurond op en klimmen naar een hoogte van 425 meter, waar we de kaarsrechts kleine D182 oversteken.

3 Een informatiebord geeft aan dat we na 200 meter een picknickplaats treffen. Deze picknickplaats ligt op de splitsing waar we weer op de Tranchée de Bertheléville uitkomen en biedt op het juiste moment een pauzeplek. Hier vandaan verloopt het Circuit Jeanne d'Arc nog een tweetal kilometers naar rechts over de Tranchée de Bertheléville en bereikt dan de bosrand. Het uitgestrekte akkerland met enkele windmolens opent zich en we krijgen in noordelijke richting zicht op het gehucht Vouthon-Bas, gelegen in een dalletje waar de Ruisseau de Fagne ontspringt. Als we voorbij het bosje Vouthon-Bas bijna binnen handbereik hebben, gaan we

op de T-splitsing aan de doorgaande D966 rechtsaf en staan nu meteen bij het monument ter ere van Isabelle Romée (1377-1458), de moeder van Jeanne d'Arc. Het verderop gelegen Vouthon-Haut is het geboortedorp van Isabelle Romée.

4 Over de verharde D966 met de rood-witte markering van de GR714 wandelen we de richting Vouthon-Haut voorbij het crucifix langs de wegrand. Midden in het dorp bij de haast gebruikelijke fontein met Jeanne d'Arc staat ook het lavoir uit 1881/1882, Onze route volgt hier

midden in het dorp in de bocht van de D966 rechtdoor de GR714 langs de Église St. Sigismond. Met enkele bochten laten we de bebouwing van Vouthon-Haut achter ons en zien dat de voetweg op een paar honderd meter afstand

parallel verloopt aan de D966. We bereiken het bos waardoor we met een lange afdaling het dal van de Ruisseau des Roises bereiken. We steken het asfalt van de D138 over en komen nu bij de Gué de Ruisseau des Roises. Bij hoge waterstand moet je over de D138 via het gehucht Les Roises de route vervolgen! Na de doorwaadbare plaats volgt er nog een laatste klim. Nog slechts 3 kilometer scheiden ons van het eindpunt van het Circuit Jeanne d'Arc in Domremy-la-Pucelle. Toch hebben we niet meteen uitzicht op het plaatsje, omdat voorbij de zandafgraving een bosrand ons het zicht ontnemt. Wel hebben we een geweldig panorama op de brede Vallée de la Meuse. Als het asfalt de bosrand achter zich heeft, zien we voor ons de eerste huizen van Domremy-la-Pucelle. En als we voor het geboortehuis van Jeanne d'Arc staan, hebben we onze driedaagse rondwandeling, het Circuit Jeanne d'Arc, volbracht en kijken terug op een stevige inspanning.

Omgevingsinformatie

Église de la Nativité de la Vierge

Deze kerk, toegewijd aan de Geboorte van de Maagd Maria ligt omringd door bomen op een pleintje. Ofschoon ze niet aan de route ligt, is een bezoekje aan de Église de la Nativité de la Vierge de moeite waard. Het kerkgebouw stamt oorspronkelijk uit de Romaanse 11e eeuw, maar heeft in de loop der eeuwen aanpassingen ondergaan: Gotische gewelven uit de 13e eeuw, het koor in de 15e eeuw. Opvallend zijn verder het altaar met baldakijn, een monumentale graftombe, de doopkapel, beeldhouwwerken, glas-in-loodramen en schilderijen, zoals Maria met de Rozenkrans. Maar opmerkelijk is de 17e eeuwse gebeeldhouwde retabel met de in olieverf geschilderde afbeelding van St. Nicolaas. Het beeld is van de hand van Maître Toussaint uit Pont-à-Mousson, de schildering van een zekere Ramery uit Ligny-en-Barrois. Het stelt de redding voor van 3 jongelingen door St. Nicolaas, die de storm op zee heeft doen liggen. Helemaal boven aan deze retabel is nog de afbeelding van de H. Drievuldigheid: Vader, Zoon en Heilige Geest. In de kerk zijn gesloten houten banken met armleuningen te zien.

Domaine de Berthelévillle

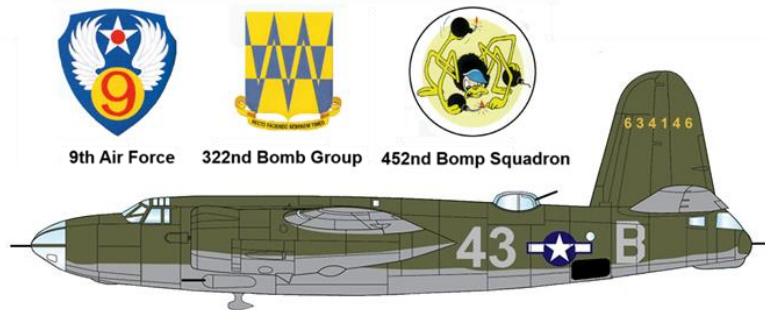
Dit gehucht behoorde tot in de 18e eeuw toe aan de adellijke familie des Salles en ging daarna via een huwelijk over aan de familie Germigney, die het tot in 1953 behielden. Het hele gehucht en het omliggende gebied waren dus in bezit van één familie. We zien er een kasteel uit de 17e/18e eeuw, met aanpassingen in de 19e eeuw. Opmerkelijk is de 18e eeuwse monumentale Porte de France, die toegang geeft tot een grote binnenhof, waar omheen de uitgebreide stallen, werkplaatsen en verblijven staan gegroepeerd. Ook vinden we er een duiventil en de arbeidershuizen van de oude smederijen. Vanaf 1771 bezat Berthelévillle immers een hoogoven en een smederij. Die fabriek leverde in 1793 geweerlopen aan de wapenfabriek van Maubeuge. In 1848, waren er meer dan 150 personen in dienst. Die activiteit stopt in 1870 en vanaf dan vinden er nog enkel landbouwactiviteiten plaats. Uitgebreide restauratiewerkzaamheden laten zien dat men druk bezig is een en ander in de oude luister te herstellen. Van de oorspronkelijke Église St. Rémy staat nog enkel de vervallen klokkentoren temidden van de restanten van wat eens de muren waren.

Dit gehucht behoorde tot in de 18e eeuw toe aan de adellijke familie des Salles en ging daarna via een huwelijk over aan de familie Germigney, die het tot in 1953 behielden. Het hele gehucht en het omliggende gebied waren dus in bezit van één familie. We zien er een kasteel uit de 17e/18e eeuw, met aanpassingen in de 19e eeuw. Opmerkelijk is de 18e eeuwse monumentale Porte de France, die toegang geeft tot een grote binnenhof, waar omheen de uitgebreide stallen, werkplaatsen en verblijven staan gegroepeerd. Ook vinden we er een duiventil en de arbeidershuizen van de oude smederijen. Vanaf 1771 bezat Berthelévillle immers een hoogoven en een

Crash B-26 Marauder 43-634146 'Sarah E'

Pilot Robert I. Hall

B-26 Marauder 43-634146 'Sarah E'

Monument

In het Forêt Domaniale du Vau in de nabijheid van de D128 is op 9 november 1944 deze Amerikaanse bommenwerper van de 322nd Bomber Group (M) van het 452th Bomber Squadron neergestort. Deze B-26 Marauder 'Sarah E' dankt zijn naam aan James Aaron Swindle, die als de eerste piloot dit toestel vernoemd heeft naar zijn moeder, Sarah Ellen Swindle. Na 74 gevechtsmissies van James Aaron Swindle wordt de bommenwerper gevlogen door andere piloten. Zo is het Captain Robert R. Hall, die op 9 november 1944 met de B-26 Marauder 43-634146 'Sarah E' vanuit Beauvais-Tillé (Oise) opstijgt voor een bombardementsmissie in Duitsland op Landau en de brug bij Trier. Het zal de laatste van de in totaal 140 vluchten van de bommenwerper zijn! De bemanning bestaat op deze dag uit: Pilot Captain Robert R. Hall, Co-pilot Second Lieutenant George Rosenow, Bombardier First Lieutenant Bernard Lipsky, Wireless Operator Staff Sergeant Richard L. Surratt, Engineeer Gunner Staff Sergeant Perry M. Steele en Tail Gunner Sergeant Robert W. Ryan. Door de slechte weeromstandigheden stort de B-26 Marauder 43-634146 'Sarah E' tussen 12.30 en 13.00 uur met zijn bommen neer in het Forêt Domaniale du Vau na een motorstoring, die waarschijnlijk te wijten is aan ijsvorming. Alle bemanningsleden aan boord komen om. Op de plaats van de crash is in het Forêt Domaniale du Vau aan de D128 staat een monument als gedenkteken voor de omgekomen bemanningsleden van de B-26 Marauder 43-634146 'Sarah E'.

Vouthon-Haut

Dit kleine dorp wordt voor het eerst vermeld in 1157 en had sinds 1333 een kasteel, dat in de 14e eeuw in bezit komt van de familie Vernancourt. Vouthon-Haut behoort dan tot de Heerlijkheid Vernancourt. Later komt het kasteel tot aan de Franse Revolutie in bezit van de familie des Salles. Het kasteel wordt in 1795 verkocht, afgebroken en herbouwd. Nu is van het kasteel absoluut niets meer over. Alles is met de grond gelijk gemaakt en er staat nu op die plek een landbouwschuur. De naam Rue du Chateau is het enige wat nog rest! Aan deze straat vinden we ook het gerestaureerde lavoir met drenkplaats voor de paarden uit 1881, de grootste in het Departement Meuse. Van een klooster dat hier in de Middeleeuwen heeft gestaan en dat door de Normandiërs in de 9e eeuw is verwoest, zijn nog enkele ste-

nen gevonden. Midden in Vouthon-Haut staat ook een lavoir (1882), naar een ontwerp van Prosper Pernot, architect uit Gondrecourt-le-Château met ernaast de haast gebruikelijke fontein met Jeanne d'Arc. Er tegenover vinden we de Neo-Gotische Église Saint Sigismond, gebouwd in de periode 1861-1864 op de plaats van de Middeleeuwse kerk. Op de grens met Vouthon-Bas staat het monument van de in 1377 geboren Isabelle Devouton, die na een pelgrimstocht naar Rome, de naam Isabelle Romee aanneemt. Ze is de vrouw, die trouwt met Jacques D'Arc en de moeder wordt van Jeanne D'Arc. Dit monument van de beeldhouwer Maurice Cochinaire (1896-1968) is onthuld op 17 september 1961 met het opschrift: 'Monument van herkenning en bewondering, verheven tot glorie van alle moeders'

Aanvulling – Domremy-La-Pucelle

Domremy-la-Pucelle - Basilique Sainte Jeanne d'Arc

Op de flanken van het Bois-Chenu anderhalve kilometer ten zuiden van Domremy-la-Pucelle aan de route van de GR714 staat de Basiliek Ste. Jeanne d'Arc de Domremy-la-Pucelle. Voor Frankrijk een nationaal monument ter verering van Jeanne d'Arc. De eerste steen van dit kerkgebouw wordt op 3 november 1881 gelegd ruim voor de heiligverklaring van Jeanne d'Arc op 16 mei 1920 door Paus Benedictus XV. De kerk is aanvankelijk toegewijd aan St. Michael op de plek waar Jeanne d'Arc eens stemmen gehoord heeft. Op 8 mei 1891 wordt de crypte, toegewijd aan de Notre Dame des Armées, in gebruik genomen als gebedsruimte voor de soldaten die voor Frankrijk zijn gestorven. Februari 1896 wordt de eerste plechtige mis in de Église Saint Michael gezongen. Maar dan al zijn er plannen om de kerk naar het westen te vergroten met een koor en dwarsbeuk. De kerkwijding vindt in 1926 met veel festiviteiten plaats. Het kerkgebouw is nu veel groter dan het oorspronkelijke project en wordt nu toegewijd aan Sainte Jeanne d'Arc, die immers sinds 1920 heilig verklaard is. Op 4 juni 1939 bij een grote plechtigheid met meer dan 80.000 pelgrims, verheft Kardinaal Villeneuve, in naam van zijne heiligheid Paus Pius XII, de kerk tot basiliek.

In de basiliek zijn schitterende mozaïeken te bewonderen evenals acht schilderijen van kunstschilder Lionel Royer (1852-1926), die tussen 1913 en 1926 werden geschilderd en die de belangrijkste gebeurtenissen uit het leven van Jeanne d'Arc weergeven. In de crypte staat het beeld uit de Chapelle Notre Dame de Bermont uit de 14e eeuw, dat ook Jeanne d'Arc al kende. Op de Esplanade voor de basiliek zijn verschillende beeldhouwwerken die vertegenwoordigen: Jeanne d'Arc luisterend naar de stemmen van de beeldhouwer Allar uit 1894, een bronzenstandbeeld van de ouders van Jeanne d'Arc (1911), een beeld van Jeanne d'Arc van de beeldhouwer Paule Mes, dat door de regering van de Canadese provincie Québec in 1946 werd aangeboden. Maar ook St. Joris die de draak bestrijdt, staat bij de ingang, een vreemde mengeling van spiritualiteit en fantasie.

